

สารนิพนธ์

พุทธศาสตร์บัณฑิต ประจำปี ๒๕๕๗

หนังสือประกอบการสัมมนาทางวิชาการ
พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗
พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต รุ่นที่ ๒๔/๒๕๕๗
พุทธศาสตร์บัณฑิต รุ่นที่ ๕๙/๒๕๕๗
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จัดพิมพ์เนื่องในงานพิธีประสาทปริญญา ประจำปี ๒๕๕๗
ณ หอประชุม มวก. ๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันที่ ๑๕-๑๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

สารนิพนธ์

พุทธศาสตร์บัณฑิต ประจำปี ๒๕๕๗

ณ หอประชุม มวก.๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๑๕-๑๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

พิมพ์ครั้งแรก : พฤษภาคม ๒๕๕๗

จำนวนพิมพ์ : ๕,๐๐๐ เล่ม

จำนวนหน้า : ๖๕๘ หน้า

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความทางวิชาการ

พระศรีคัมภีร์ญาณ,รศ.ดร. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.

ศ.พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ ศ.ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ

ผศ.ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์

ดร.วีระชาติ นิมอนงค์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเดียน

พิสูจน์อักษร : คณะกรรมการฝ่ายจัดทำสูจิบัตรและสารนิพนธ์

ออกแบบปก : นายพิจิตร พรหมลี

จัดรูปเล่ม : นายสมบุญรณ เฟ่งพิศ

คณะผู้ประสานงาน : พระครูวินัยธรสุกรี สุจิตโต นายบุญยธร แสงโนรี

จัดพิมพ์โดย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร.๐๓๕ ๒๔๘ ๐๑๓

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑๑-๑๗ ถนนมหาราช ท่าพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร.๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๔, โทรสาร ๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๓

คำปรารภ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะจัดพิธีประสาทปริญญา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ หอประชุม มวก. ๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ ๑๗-๑๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗ โดยมีสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรปุณฺโณ) ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช มาเป็นองค์ประธาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดการศึกษาในรูปแบบสากลนิยม ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ ถึงปัจจุบัน ผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีแล้ว ๕๙ รุ่น ระดับปริญญาโท ๒๔ รุ่น และระดับปริญญาเอก ๑๐ รุ่น โดยได้ขยายการศึกษาออกไปสู่ภูมิภาค มี ๑๐ วิทยาเขต ๑๒ วิทยาลัยสงฆ์ ๕ ห้องเรียน ๑๙ หน่วยวิทยบริการ และมีสถาบันสมทบ ๗ แห่งทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ความเจริญรุ่งเรืองของมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นที่ภาคภูมิใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ท่านผู้บริหาร ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย

ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมสัมมนาทางวิชาการ กำหนดให้มีปาฐกถาเรื่อง “บทบาทพัฒนาการมหาจุฬาฯ ในเวทีโลก” โดย พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร., ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ในงานสัมมนาครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมงานมากกว่า ๖,๐๐๐ รูป/คน และมหาวิทยาลัย ได้จัดพิมพ์หนังสือสารนิพนธ์ เนื่องในงานพิธีประสาทปริญญา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อเป็นอนุสรณ์ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านผู้บริหาร และคณาจารย์ ตลอดถึงเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย

หนังสือ สารนิพนธ์ เล่มนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ พระพุทธศาสนาและปรัชญา มีจำนวน ๒๕ บทความ และตอนที่ ๒ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีจำนวน ๑๔ บทความ รวมบทความทั้งสิ้น ๓๙ บทความ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัย ยังได้จัดพิมพ์หนังสืออีก ๕ เล่ม คือ (๑) สุจิตร์ (๒) ประกาศเกียรติคุณ (๓) หนังสือวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์วิถีคิดเพื่อบรรเทาทุกข์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ประจำปี ๒๕๕๗ (๔) มหาจุฬาลงกรณสง่าสดชื่น กลางทะเลแห่งคลื่นลม (๕) พัฒนาการพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในนามมหาวิทยาลัย ขอขอบคุณและอนุโมทนาขอบคุณอย่างยิ่งต่อคณะกรรมการกลั่นกรอง บทความทางวิชาการ คณะกรรมการฝ่ายจัดทำสุจิตร์และสารนิพนธ์ คณาจารย์ที่ได้ส่งบทความ

(๔)

ทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือ ตลอดถึงคณะทำงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ได้ทำงานด้วยวิริยะ
อุตสาหะ ทุ่มเท เสียสละ อุทิศกำลังกายและกำลังสติปัญญาาร่วมกันดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือ
สารนิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีอันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการพระพุทธศาสนาสืบไปด้วยอำนาจ
คุณพระศรีรัตนตรัย ขอให้คณะกรรมการทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง ๔ ประการ คืออายุ
วรรณะ สุข พละ และปฏิภาณ คุณสารสมบัติและธรรมสารสมบัติ ปราศจากโรคพาธอุปัทวันตราย
และบรรลุประโยชน์ไสถติผลสมมโนรถปรารธนาทุกประการ

(พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ถ้อยแถลง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะจัดพิธีประสาทปริญญา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ หอประชุม มวก. ๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ ๑๗-๑๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗ โดยมีสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรปุณโณ) ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช มาเป็นองค์ประธาน

มหาวิทยาลัยได้จัดพิมพ์หนังสือสารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อเป็นหนังสือประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เผยแพร่ มอบเป็นธรรมบรรณการแก่พระเถรานุเถระ นิสิตผู้มีอุปการคุณ และประชาชนผู้มาร่วมในงานพิธีประสาทปริญญาดังกล่าว หนังสือสารนิพนธ์เล่มนี้มีเนื้อหาแบ่งเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ พระพุทธศาสนาและปรัชญา มีจำนวน ๒๕ บทความ ตอนที่ ๒ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีจำนวน ๑๔ บทความ รวมบทความทั้งสิ้น ๓๙ บทความ ซึ่งเนื้อหาทั้ง ๒ ตอนดังกล่าวนี้ เป็นบทความทางวิชาการของท่านผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย รวมถึงนิสิตต่างสถาบัน นอกจากนี้ในภาคผนวกได้กล่าวถึงการวางแผนโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน และประสบการณ์การปฏิบัติศาสนกิจ ซึ่งเป็นสรุปการสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจ รุ่นที่ ๕๙ ซึ่งออกไปปฏิบัติศาสนกิจในสถานที่ต่างๆ ทั้ง ๔ ภาค ซึ่งได้สะท้อนสภาพปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะไว้อย่างชัดเจน

ในนามของคณะกรรมการฝ่ายจัดทำสูจิบัตรและสารนิพนธ์ ขอขอบคุณและอนุโมทนาขอบคุณ ท่านผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย รวมถึงนิสิตต่างสถาบัน ที่ได้ส่งบทความมาร่วมตีพิมพ์เผยแพร่ในครั้งนี้ พร้อมกันนี้ ต้องขออภัยต่อคณาจารย์ที่เป็นเจ้าของบทความที่คณะกรรมการฯ ไม่สามารถนำบทความที่ส่งมาลงตีพิมพ์ได้ทั้งหมด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาและจำนวนหน้าการพิมพ์ จะได้นำบทความดังกล่าวไปจัดพิมพ์ในโอกาสต่อไป พร้อมกันนี้ต้องขอขอบคุณและอนุโมทนาขอบคุณทุกท่านที่ได้อุทิศกำลังกายและกำลังสติปัญญาร่วมกันจัดทำหนังสือดังกล่าวให้สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยเป็นอย่างดี

(พระศรีคัมภีร์ญาณ,รศ.ดร.)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานคณะกรรมการฝ่ายจัดทำสูจิบัตรและสารนิพนธ์

พระบรมรูปรัชกาลที่ ๕

บทบรรณาธิการ

หนังสือสารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต งานพิธีประสาทปริญญา ประจำปี ๒๕๕๗ ได้รวบรวมบทความวิชาการของท่านผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นักวิชาการ เพื่อใช้ประกอบการสัมมนาพุทธศาสตรบัณฑิต ประจำปี ๒๕๕๗ ให้ท่านผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นักวิชาการ พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พุทธศาสตรมหาบัณฑิต และพุทธศาสตรบัณฑิต ใช้เป็นหนังสือประกอบการสัมมนาในครั้งนี้ กองบรรณาธิการได้รับเกียรติจากท่านผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ส่งบทความทางวิชาการ เพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่ โดยบทความต่าง ๆ มีเนื้อหาสรุปแต่ละเรื่อง ดังนี้

ตอนที่ ๑ พระพุทธศาสนาและปรัชญา จำนวน ๒๕ บทความ

บทความที่ ๑ เรื่อง “ธัมมัญญกถา” “พลธัมมกถา” และ “ปุญญลิกขากถา” ซึ่งเป็นการรวบรวมพระธรรมเทศนา ๓ กัณฑ์ โดย พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร. (ประยูร ธมมจิตโต) มีสาระสำคัญคือ ในกัณฑ์ที่ ๑ ธัมมัญญกถา แสดงพระธรรมเทศนาไว้ว่า ผู้มีปัญญา ตัดสินผู้อื่นโดยรอบคอบ โดยธรรม สม่่าเสมอ มีธรรมคุ้มครอง ย่อมได้รับสมญาว่า ผู้เที่ยงธรรม ในกัณฑ์ที่ ๒ พลธัมมกถา แสดงพระธรรมเทศนาไว้ว่า “การที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระปิยมหาราชคือมหาราช ผู้เป็นที่รักของพสกนิกรชาวไทยและเป็นบุคคลสำคัญของโลกก็ด้วยเหตุที่ทรงมีพลธรรม ๔ ประการเป็นเครื่องส่งเสริมการดำเนินวิเทโศบายและรัฐประศาสนโยบาย” และในกัณฑ์ที่ ๓ ปุญญลิกขากถา แสดงพระธรรมเทศนาไว้ว่า “บุคคลควรศึกษาบุญนี้แหละ ซึ่งมีผลยิ่งใหญ่ มีความสุขเป็นกำไร นั่นคือ ควรบำเพ็ญทาน บำเพ็ญสมาธิและควรเจริญเมตตาจิต ครั้นบำเพ็ญธรรม ๓ ประการนี้อันเป็นที่มาของความ สุขแล้ว บัณฑิตย่อมเข้าถึงโลกที่เป็นสุข ไร้การเบียดเบียน”

บทความที่ ๒ เรื่อง “วิพากษ์พุทธปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระแสดอาเซียน” โดย พระราชาธรมณี (ประสิทธิ์ พุทธิศรี), ดร. มีสาระสำคัญคือ ประชาคมอาเซียนดำรงอยู่ท่ามกลางความหลากหลาย ทั้งทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม แต่ต่างต้องการเดินไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกันคือ “ความเป็นหนึ่งเดียว” ซึ่งพระพรหมบัณฑิตชี้ว่า สิ่งที่จะทำให้ความหลากหลายนี้รวมเป็นหนึ่งเดียว (Unity in diversity) ได้คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมองค์ความรู้เรื่องพุทธปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นองค์ความรู้ที่แท้จริงของประชาคมอาเซียนและเป็น “ต้นทาง” ที่สังคมเริ่มสั่งสมความรู้ใหม่ร่วมกัน เพื่อขยายพรมแดนแห่งความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กว้างไกล

(๘)

บทความที่ ๓ เรื่อง “**อานิสงส์ของการบริจาคอวัยวะตามหลักพระพุทธศาสนา: กรณีการบริจาคไต**” โดยพระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมมาปัญญา, รศ.ดร. มีสาระสำคัญคือ เมื่อเราทั้งหลายให้สิ่งใด ถ้าเป็นการให้สิ่งดีงามหรือความดีงาม สิ่งที่ได้รับตอบแทนมาจะมี ๓ ลักษณะคือ (๑) ทำให้มีสิ่งที่ดีงามซึ่งยังไม่เคยมีมาก่อน เช่น ไม่เคยมีทรัพย์สมบัติก็มีทรัพย์สมบัติ ไม่เคยมีบริวารพวกพ้องก็มีบริวารพวกพ้อง ไม่เคยมียศก็มียศ (๒) เพิ่มพูนสิ่งดีงามที่มีอยู่แล้วให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เช่น มีทรัพย์สมบัติอยู่แล้วก็มีมากยิ่งขึ้น มีสุขภาพแข็งแรงอยู่แล้วก็แข็งแรงยิ่งขึ้น มีอวัยวะสมบูรณ์อยู่แล้วก็สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ไม่ได้เป็นไปในลักษณะที่ว่า มีอวัยวะสมบูรณ์อยู่แล้วก็ได้รับอวัยวะสมบูรณ์เพิ่มขึ้นอีกอันหนึ่ง (๓) ป้องกันสิ่งไม่ดีงามไม่ให้เข้ามาในชีวิตและกำจัดปัดเป่าสิ่งที่ไม่ดีงามให้ออกไปจากชีวิต

บทความที่ ๔ เรื่อง “**มหาสุบินชาติกับปรากฏการณ์ในสังคมไทย**” โดย พระเทพปริยัติเมธี (สฤกษ์ สิริธโร), ผศ.ดร. มีสาระสำคัญ คือ มหาสุบินชาติเรื่องนี้ เป็นเรื่องที่เริ่มด้วยปัจจุบันแล้วย้อนกลับไปในอดีตเพื่อจะพยากรณ์สิ่งที่เป็นอนาคตมีข้อที่น่าสังเกตว่ามีใครจะสามารถฝันได้ถึง ๑๖ ข้อในคืนเดียวกัน เพราะแม้ฝันแค่เรื่องเดียวก็ยังจดจำไม่ไหว บางทีพอตื่นขึ้นมาก็ลืมแล้ว แต่ความฝันของพระเจ้าปเสนทิโกศลที่ทรงสุบินได้ถึง ๑๖ ข้อ สาระสำคัญของความฝันทั้ง ๑๖ ข้อนั้น จะเน้นที่ผู้นำเป็นหลักเปรียบเหมือนวัวที่นำลูกน้องว่ายน้ำข้ามปาก ถ้าวัวหัวหน้าเลียช้ำหรือขา ลูกน้องก็จะเลียไปตามไป ถ้าได้ผู้นำดียอมทำให้ประชาราษฎร์เป็นสุขสบาย สมดังคำที่โบราณท่านกล่าวไว้ว่า “ผู้นำดี มีวินัยและใจพระ พาคณะก้าวรุดถึงจุดหมาย ผู้นำชั่ว มั่วกิง ติดอบาย พาสมน วุ่นวาย ฉิบหายตาม”

บทความที่ ๕ เรื่อง “**ความสามัคคี สุขาสังฆัสสะ สามัคคี ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะนำมาซึ่งความสุข**” โดย พระเมธีธรรมาจารย์ (ประสาร จันทสาโร) โดยมีสาระสำคัญคือ สาเหตุที่ทำให้คนในชาติแตกความสามัคคี โดยย่อมีอยู่ ๓ เรื่องด้วยกัน คือ (๑) เรื่องผลประโยชน์ (๒) เรื่องวินัย (๓) เรื่องการขาดความเคารพ ซึ่งกันและกัน ได้ให้แนวทางที่มาแห่งความสามัคคีของคนในชาติ ๓ แนวทางได้แก่ (๑) “เข้าไต่ยังไม่ได้ให้ทาน เข้านั้นอย่าเพิ่งกินข้าว” (๒) “วันไต่ยังไม่ได้ตั้งใจรักษาศีล วันนั้นอย่าเพิ่งออกจากบ้าน” และ (๓) “คืนไต่ยังไม่ได้สวดมนต์ภาวนา ยังไม่นึกถึงความดีของคนรอบด้าน คืนนั้นอย่าเพิ่งเข้านอน” ถ้าทำได้ครบทั้ง ๓ ประการนี้ ความสามัคคี จะเกิดขึ้นในทุกหย่อมหญ้า บนผืนแผ่นดินไทยของเรา

บทความที่ ๖ เรื่อง “**ตัวแบบวิถีวิทยาว่าด้วยพุทธบูรณาการและพุทธสหวิทยาการ**” โดย พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ.ดร. ได้อธิบายในสาระสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาพระพุทธศาสนากับวิทยาการ หรือศาสตร์สมัยใหม่ มิได้มีนัยที่มุ่งเน้นไปที่ประเด็นที่เป็น “แนวคิด” (Concept) ของแต่ละ

(๙)

วิทยาการ หรือศาสตร์เท่านั้น หากแต่ควรจะครอบคลุมและเกี่ยวข้องกับแนวคิด (Concept) วิธีการ (Means) ปัญหา (Problems) สถานการณ์ (Situations) บทเรียน (Lesson Learned) กรณีศึกษา (Case Studies) และเครื่องมือ (Tools) ตามที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาและวิทยาการสมัยใหม่ต่าง ๆ ฉะนั้น การศึกษาวิชาพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่ควรมุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาได้ตัวแบบเพื่อที่จะได้เข้าใจและเรียนรู้แง่มุมต่างๆ อย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการนำไปสร้างฉากทัศน์ (Scenario) ที่เอื้อต่อการเปิดพื้นที่ของความรู้ และสร้างคุณค่าต่อการพัฒนาชีวิต ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มีภูมิคุ้มกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขต่อไป

บทความที่ ๗ เรื่อง “พระพุทธศาสนากับศิลปะนวัตกรรม” โดย พระครูสิริรัตนานันต์ (ทวี (จานวโร),รศ.ดร. มีสาระสำคัญได้แก่ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหนึ่งที่สำคัญของโลก มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ศาสนธรรม ศาสนสถานและศาสนวัตถุ ที่ถูกนวัตกรรมขึ้นอย่างมีศิลปะและสอดคล้องกับคตินิยมทางพระพุทธศาสนาที่บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เรียกว่า พุทธศิลปะนวัตกรรม

บทความที่ ๘ เรื่อง “ทัศนะว่าด้วยระบอบการปกครองที่ดี” โดย พระมหากฤษณะ ตรีโณ ผศ.ดร. อธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับ ระบอบการเมืองการปกครอง เป็นแบบแผนที่เกิดข้อตกลง เพื่อให้มีผลบังคับใช้กับสมาชิกในสังคม เพื่อความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั่วโลกมีรูปแบบการปกครองอยู่ ๒ แบบ คือ การปกครองระบอบประชาธิปไตย และระบอบเผด็จการ ทั้งสองระบอบนี้ จะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน สำหรับประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจผ่าน ๓ องค์การ อันได้แก่ นิติบัญญัติผ่านรัฐสภา บริหารผ่านรัฐบาล และตุลาการผ่านศาล ซึ่งประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

บทความวิจัยที่ ๙ เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดธรรมราชาตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา” โดย พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรดร ธิธมโม), ผศ.ดร. มีสาระสำคัญคือ การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดธรรมราชาตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และเปรียบเทียบแนวความคิดเกี่ยวกับธรรมราชาของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา กับผู้นำทางสังคม ผู้นำทางการเมืองและผู้นำชุมชน ผลการวิจัย พบว่าธรรมราชาตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ธรรมราชาในทางศาสนาหรือทางธรรมและในทางโลก ธรรมราชาในทางศาสนาหมายถึง พระพุทธเจ้าเพราะทรงเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติที่ดั่งามครบถ้วน ส่วนธรรมราชาในทางโลกหมายถึง ผู้นำหรือผู้ปกครองบ้านเมืองที่ดี มีคุณธรรมประจำใจ

(๑๐)

บทความที่ ๑๐ เรื่อง “แนวคิดพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารจัดการองค์การที่ดีอย่างมีเสถียรภาพ” โดย พระมหาวชิร วิฑูโรดม ผศ. มีสาระสำคัญ คือ การบริหารจัดการดูแลรักษาองค์กรหรือองค์การนั้น ผู้ดูแลดูแล ผู้นำองค์กร ผู้บริหารองค์การจำเป็นต้องมีศีลธรรมเป็นพื้นฐานอย่างเคร่งครัด และต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต เอาธุระ ไม่เกียจคร้าน ต้องมีเมตตาธรรม มีเมตตากรุณา ไม่เบียดเบียนประทุษร้ายทางกายวาจาใจต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีศรัทธาเคารพเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีปัญญา มีการศึกษาดี มีความรู้ ความสามารถในการจัดการ การรักษา การพัฒนา และการใช้สอยทรัพยากรทุกประเภท รวมทั้งต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการองค์การได้เป็นอย่างดี จึงจะสามารถดูแลรักษาองค์กร นำองค์กร และบริหารจัดการองค์การได้อย่างประสบความสำเร็จด้วยดีมีเสถียรภาพมั่นคงดำรงอยู่ได้นานตลอดไป

บทความที่ ๑๑ เรื่อง “หลักศูนยตา: แนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่สะท้อนให้เห็นความงาม” โดย พระมหาวชิร วิฑูโรดม (ละลง) ผศ.ดร. มีสาระสำคัญคือ ศูนยตา (ความว่างเปล่า) เป็นคำสอนที่ทำให้คนส่วนใหญ่คิดว่าแนวคิดเรื่องความงามไม่มีในพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงหลักคำสอนนี้ไม่ได้ปฏิเสธความงาม ยิ่งไปกว่านั้นพระพุทธศาสนาได้ให้แนวคิดการเข้าใจความงามในแง่มุมที่แตกต่าง กล่าวคือจากแง่ของอนิจจตาอาจกล่าวได้ว่าความงามเป็นผลผลิตแห่งฝีมือหรือความชำนาญของมนุษย์ ความงามไม่ใช่คุณสมบัติที่มีอยู่ดั้งเดิมของวัตถุ แต่จากแง่ของศูนยตาความงามคือความตรงใจทางสุนทรียศาสตร์ ความงามในทรรศนะของพระพุทธศาสนาไม่ได้เป็นทั้งสิ่งที่แน่นอนตายตัวหรือ คุณสมบัติที่มีอยู่อย่างนิรันดร ความงามสามารถรับรู้ได้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ในโลกที่อิง อาศัยกันและกันและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

บทความที่ ๑๒ เรื่อง “คุณธรรมจริยธรรมกับผู้บริหารการศึกษา” โดย พระมหาสมบุญ สุธมโม, ดร. มีสาระสำคัญคือ ผู้บริหารการศึกษาทุกคนจึงควรยึดหลักจริยธรรมทั้งสี่ประการ อธิปไตยธรรม พรหมวิหารธรรม สังคหวัตถุธรรม และ ทศพิธราชธรรม มาเป็นหลักในการบริหาร การศึกษา อันเป็นเครื่องบ่งชี้ในการเป็นผู้บริหารที่สมบูรณ์ เพื่อให้บุคลากรผู้ร่วมงานเกิดแรงจูงใจร่วมมือเกิดเป็นการยอมรับ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถบริหารนำพาองค์กรได้พัฒนา ก้าวไปข้างหน้าด้วยความสถาพร มั่นคง อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพ

บทความที่ ๑๓ เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการบ้านการเมือง ตามมาตรฐานของ พุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธานุชาในกัมพูชา” โดย ศาสตราจารย์พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ

มีสาระสำคัญเกี่ยวกับประเด็นข้อสงสัยที่ว่าเพราะเหตุใดพระอานนท์จึงยกปัญหา ๓ ข้อ ขึ้นทูลถาม พระพุทธเจ้า ปัญหาเหล่านี้มีอยู่ก่อน หรือพระอานนท์ตั้งขึ้นเอง สตรีเท่านั้นหรือนั่งในสภาไม่ได้ ทำงานใหญ่ไม่ได้ และไปประกอบอาชีพในแคว้นกัมโปชะหรือต่างแคว้นไม่ได้ คำถามและคำตอบ ในพระสูตรนี้เกิดจากการมอสงสัยอย่างอคติตามความเชื่อของสังคมอินเดียสมัยนั้นหรือไม่ ผู้เขียน ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากพระสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อสงสัยเหล่านั้นแล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ เปรียบเทียบเหตุที่พระอานนท์ทูลถามปัญหา ๓ ข้อนี้ เพราะเชื่อมั่นในพระสัมพันธูปัญญาญาณของพระพุทธองค์ โดยหวังจะนำพระพุทธดำรัสไปแนะนำสตรีที่มีปัญหาให้ทราบและแก้ไขต่อไป

บทความที่ ๑๔ เรื่อง “**พระพุทธศาสนาและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของชาวพุทธในศรีลังกา**” โดย รศ.ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร มีสาระสำคัญคือ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พันเอกพิเศษพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าปฤษฎางค์ ชุมสาย ได้เสด็จไปศรีลังกาและทรงบรรพชาอุปสมบทที่วัดที่ปทุมมาราม ตำบลโกตะเหนะ เมืองโคลัมโบ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จไปเยือนวัดที่ปทุมมาราม ในขณะที่เสด็จนิวัติจากยุโรป และได้ทรงปลูกต้นจันทน์แดงไว้เป็นที่ระลึกที่วัดนี้ด้วย เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐบาลและคณะสงฆ์ศรีลังกาได้จัดพิธีฉลอง ๒๕๐ ปี แห่งการประดิษฐานพระพุทธศาสนาสยามนิกายขึ้นที่ศรีลังกา รัฐบาลไทยและคณะสงฆ์ไทย ได้ส่งผู้แทนฝ่ายสงฆ์และทางราชการไปร่วมพิธีฉลองครั้งนี้ด้วย

บทความที่ ๑๕ เรื่อง “**จะรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคงไว้ได้อย่างไร**” โดย อาจารย์สนธิ ไชยวงศ์คต มีสาระสำคัญ คือ การจะรักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้ให้ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องให้พระเณรได้มีความรู้ มีการศึกษาทั้งธรรมะและวิชาการทางโลก ความรู้อย่างพระก็ต้องรู้ เพราะเป็นเรื่องพระศาสนา แต่ก็ต้องรู้ความรู้ชาวบ้านเขาด้วย ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการวางแผน เพื่อให้พระพุทธศาสนาไปอยู่ตามประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

บทความที่ ๑๖ เรื่อง “**การพัฒนาพฤติกรรมตามหลักภavana ๔**” โดย รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม มีสาระสำคัญ คือ มนุษย์มีจิตและวิญญาณที่ทำให้ชีวิตมีจุดหมายและมีคุณค่า ด้วยการทำงานของจิตและกระบวนการทางจิตมนุษย์สามารถที่จะบูรณาการให้กลไกการทำงานของร่างกายเป็นไปอย่างมีระเบียบ มีความสอดคล้องกันจะนำไปให้ชีวิตของมนุษย์เกิดความสมดุล การเรียนรู้กระบวนการพัฒนาตนเป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ทำให้

(๑๒)

สามารถอธิบายวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาตนได้อย่างเป็นระเบียบวิธี จึงเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น

บทความที่ ๑๗ เรื่อง “พุทธศาสตร์กับประสิทธิภาพการศึกษา” โดย รศ. พูนทรัพย์ เกตุวีระพงศ์ มีสาระสำคัญ คือ ประสิทธิภาพการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์คือ การดำเนินการในกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความเข้าใจ (ปัญญาเกิดขึ้น) เพื่อนำมาใช้ในการลด หรือแก้ปัญหาชีวิตบุคคล และสังคมทั้งระยะสั้นและระยะยาวและประสพกับความสุขที่มั่นคงในบุคคลและสังคม โดยเข้ากับหลักประหยัดสุดและเกิดประโยชน์สูงสุด มุ่งที่จะลงทุน ลงกำลังในการเรียนรู้ด้วยกำลังกาย กำลังความคิด ตลอดจนทรัพยากรที่ช่วยในการศึกษาจำนวนน้อยแต่ได้ผลประโยชน์จากการเรียนรู้ได้มาก

บทความที่ ๑๘ เรื่อง “พระไตรปิฎก ต้องศึกษา : อรรถกถา ต้องสืบค้น” โดย รศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิต มีสาระสำคัญ คือ การศึกษาพระไตรปิฎกและอรรถกถา เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาและสืบค้น เมื่อต่างคนต่างศึกษาจะมีความเข้าใจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันไปตามภูมิรู้ ภูมิหลัง บางคนมุ่งประวัติศาสตร์ บางคนมุ่งปรัชญา บางคนมุ่งวรรณคดี บางคนมุ่งหลายด้านหลายมิติ ใครมุ่งด้านใดก็อยู่ที่ภูมิหลังของเขาผู้นั้น

บทความวิจัยที่ ๑๙ เรื่อง “การศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดย ผศ.ดร. สมศักดิ์ บุญปุ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานและขนาดโรงเรียนของเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) พบว่า นักเรียนมีเจตคติในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ (๑) ด้านยินดีตามได้ ข้อที่นักเรียนมีเจตคติสูงสุด ๓ อันดับแรก คือ (๑) ยินดีตามได้ (๒) ยินดีตามมี และ (๓) ยินดีตามควรตามลำดับ

บทความที่ ๒๐ เรื่อง “ทำไมจึงต้องมีการจัดระเบียบสังคม?” โดย ผศ.ดร.ดิเรก นุ่นกล้า มีสาระสำคัญคือ การจัดระเบียบสังคม ก็คือการสร้างบรรทัดฐาน แบบแผน ปฏิบัติ แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ซึ่งเชื่อมโยงในการดำเนินชีวิตของสมาชิกให้มีความมั่นคงอย่างเป็นระบบและสมานฉันท์ เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ลดการเผชิญหน้าต่อกันของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม การจัดระเบียบทางสังคมเป็นการควบคุมทางสังคมให้เกิดความเป็นปึกแผ่น เกิดสันติสุขของวัฒนธรรมที่มนุษย์

ร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ในการใช้ชีวิตร่วมกัน และเป็นแนวปฏิบัติต่อกันในสังคมตามที่สมาชิกทุกคนคาดหวังไว้นั่นเอง

บทความที่ ๒๑ เรื่อง “เหตุการณ์ที่สำคัญในชีวิต” โดย ผศ.รวิโรจน์ ศรีคำภา มีสาระสำคัญคือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและผ่านเข้ามาในชีวิตประจำวันนั้นมีมากมายดีร้ายปะปนคละเคล้ากันไปตามเหตุและปัจจัย แต่ด้วยการระลึกถึงเหตุการณ์ที่ดีที่สำคัญซึ่งเราได้ทำไว้ทำให้เรามีสติและปัญญาที่เข้มแข็งและตั้งมั่นอยู่ได้ไม่หวั่นไหว เป็นประดุกำแพงใจที่แข็งแกร่งที่สุด แน่นหนาที่สุดสามารถเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคแม้จะหนักหนาสาหัสเพียงใดก็ตามให้ผ่านพ้นไปด้วยดี และมีความสงบ เยือกเย็น สุขุมคัมภีรภาพพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ รอบใหม่ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันให้เป็นเรื่องปกติ ทำทายเป็นธรรมดาสามัญ นั่นแสดงให้เห็นว่า เราได้ดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมนั่นเอง

บทความวิจัยที่ ๒๒ เรื่อง “การศึกษาบุญมหาชาติ(พะเหวด) กับการเสริมสร้างจริยธรรมทางสังคมในจังหวัดอุบลราชธานีกับเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สปป.ลาว” โดย ผศ.บัญชา จำปารักษ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์(๑) เพื่อศึกษาบุญมหาชาติกับการเสริมสร้างจริยธรรมทางสังคมในจังหวัดอุบลราชธานีและเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สปป. ลาว (๒) เพื่อศึกษาการเสริมสร้างจริยธรรมทางสังคมที่ปรากฏในประเพณีบุญมหาชาติของจังหวัดอุบลราชธานีและเมืองปากเซ ผลการศึกษวิจัยโดยภาพรวม พบว่า การทำบุญมหาชาติ เป็นประเพณีมีมาแต่โบราณกาล คือ มีอิทธิพลมาจากล้านช้างการทำบุญมหาชาติมีการจัดทำเป็นประจำทุกปี ในระหว่างเดือน ๒-๔ ในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เหมาะสม มหาชาติหรือเวสสันดรชาดกประกอบด้วยพระคาถาภาษาบาลี จำนวน ๑,๐๐๐ พระคาถา ลักษณะการเทศน์เรียกว่า เทศน์คาถาพันหรือเทศน์มหาชาติ ทั้ง ๑๓ กัณฑ์

บทความที่ ๒๓ เรื่อง “แบบอย่างความเป็นผู้นำที่พึงประสงค์” โดย ผศ.กฤษนันท์ แสงมาศ มีสาระสำคัญคือ แบบอย่างความเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ ในโลกของความเป็นจริงสำหรับผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรตามหลักการของพระพุทธศาสนาจำต้องดำรงตนอยู่ในหลักธรรมแห่งความรัก ความสามัคคี ความเสียสละและมีความเที่ยงธรรม ยุติธรรม มีธรรมเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงกาย วาจาและจิตใจ มีธรรมเป็นที่พึ่ง เป็นที่เคารพ ผู้นำจึงจำเป็นต้องตรวจสอบตัวเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะด้านสติ ความระลึกได้ สัมปชัญญะ ความรู้ตัว หมายถึงระลึกได้ รู้ตัวได้ ถึงการกระทำ คำที่พูดและเรื่องที่เกิดขึ้น

(๑๔)

ด้วยหลักแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นหลักธรรมนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นมรรคเป็นผลอันเป็นแบบอย่างความเป็นผู้นำที่พึงประสงค์นั้นได้

บทความที่ ๒๔ เรื่อง “การพัฒนาตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา” โดย ผศ.มัน เสือสูงเนิน มีสาระสำคัญคือ การพัฒนาตนจะต้องประกอบด้วยการพัฒนาในด้านที่สำคัญ ๆ แห่งการดำเนินชีวิต ๓ ด้านตามหลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา องค์ประกอบทั้ง ๓ ด้าน มีความสัมพันธ์อาศัยกันและกัน เป็นปัจจัยแก่กันและกันในกระบวนการพัฒนา จึงต้องพัฒนาทั้ง ๓ ด้าน ให้เป็นการพัฒนาเต็มทั้งคนจึงจะเป็นการพัฒนาที่ได้ผล และคนที่มีการพัฒนาอย่างนี้แล้วก็จะ เป็นปัจจัยตัวกระทำที่นำระบบสัมพันธ์ใหญ่ให้เข้าไปในทางที่ดี ที่เกื้อกูลแก่การดำรงอยู่ด้วยดีของมนุษย์ และด้วยดีด้วยกันทุกระบบ เรียกว่าทุกสิ่งทุกอย่างสามารถมีอยู่ต่อไปได้อย่างยั่งยืน

บทความที่ ๒๕ เรื่อง “ข้อคิดคติธรรมจากม้าปีมะเมีย” โดย นายสุชญา ศิริธัญญ์ มีสาระสำคัญคือ ม้าเป็นสัตว์ ๔ เท้า ที่รวดเร็ว ว่องไว เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนเรา เพราะอยู่ในราศีเกิดของคนที่เกิดปีมะเมีย มีม้าเป็นสัญลักษณ์ เรื่องของม้าในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา หากจะกล่าวถึงม้า หลายคนคงนึกถึงม้ากัณฐกะของมหาบุรุษสิทธัตถะ ซึ่งเกิดเป็นสหชาติ เกิดพร้อมกับพระพุทธองค์ บรรดา ม้าทั้งหลาย ม้าลาหกเป็นม้าที่วิ่งรวดเร็วมาก ม้าเป็นสัตว์เลี้ยงที่ใกล้ชิดกับคนมาช้านาน และเป็นสัตว์ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง และข้อคิดคติธรรมม้าในด้านต่างๆ ม้าเป็นสัตว์ที่ซื่อตรง เมื่อได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว มีความซื่อสัตย์ต่อเจ้าของ ไม่ทิ้งเจ้าของ รักเจ้าของ นำความสุขมาให้เจ้าของ เป็นสัตว์ที่รวดเร็ว ว่องไว เป็นสัตว์อดทน สงบเสถียร รักสงบ เป็นสัตว์ที่ฉลาด และปรับนิสัยได้รวดเร็ว และรู้เหตุที่ควรและไม่ควร ยินดีที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น ไม่เบียดเบียนใคร

ตอนที่ ๒ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์

จำนวน ๑๔ บทความ

บทความที่ ๑ เรื่อง “ทฤษฎีการบริหาร” โดย พระสุวรรณเมธาภรณ์ (ขุนทอง สุวณฺณเมโธ), ผศ. อธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับ การบริหารเป็นวิถีทางในวงจรของการปฏิบัติงานและเป็นเทคนิค ขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงาน ได้แก่แนวทางที่ผู้บริหารใช้การบริหารจัดการ คือ ศาสตร์และศิลป์ ในการใช้ผู้อื่นทำงานและทำให้ประหยัดทรัพยากร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และเวลา ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยบูรณาการ เข้ากับการบริหารงานประจำวัน

บทความที่ ๒ เรื่อง “การเติบโตของเศรษฐกิจ” โดย พระครูปริมาณุรักษ์ (ประสิทธิ์ จุรสิทฺโธ), รศ.ดร. มีสาระสำคัญ คือ ในทฤษฎีการเติบโตของเศรษฐกิจใหม่ แสดงว่า การผลิต และความรู้ ด้านโรงงานอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อการกำหนดการเติบโตของเศรษฐกิจ เฉกเช่นเดียวกับปัจจัย ด้านอื่น ๆ ทฤษฎีการเติบโตของเศรษฐกิจดั้งเดิม คือ การเพิ่มอัตราการออมและการลงทุนซึ่งเป็น พื้นฐานช่วยยกมาตรฐานการครองชีพในประเทศให้สูงขึ้นแต่ผลของมันไม่ทำให้มาตรฐานการครองชีพ สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทฤษฎีการเติบโตของเศรษฐกิจใหม่ ที่ยอมรับว่าความรู้ เป็นตัวกระตุ้นการเติบโต ของเศรษฐกิจ

บทความวิจัยที่ ๓ เรื่อง “การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายในวัดเพื่อสังคม” โดย พระมหาสหัส จิตสาโร, ผศ. การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายในวัดเพื่อสังคมในขณะนั้น เพื่อศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ภายในวัดกับความสามารถพัฒนาวัด และเพื่อศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายในวัดกับ ความสามารถช่วยแก้ปัญหาสังคม

บทความที่ ๔ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาภาษาไทยโดยใช้โครงงาน (Project-Based Instruction)” โดย ผศ.เกรียงศักดิ์ พลอยแสง มีสาระสำคัญคือ การจัดการเรียนการสอน โดยใช้โครงงาน (Project-Based Instruction) มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริงให้มากที่สุดในทุกชั้นตอน โดยได้รับอิทธิพล มาจากนักจิตวิทยาแนวใหม่ที่มุ่งให้ผู้เรียนสำรวจตนเอง ค้นหาความถนัดและปัญหาที่ตนสนใจ ผู้เรียน มีโอกาสที่จะเลือกวางแผนการและดำเนินการด้วยตนเอง โดยอาศัยหลักปรัชญาของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ในที่สุด

บทความที่ ๕ เรื่อง “กระบวนการพระพุทธศาสนากับแนวคิดการผสมผสานในสังคมไทย” โดย ผศ.ดร.สมชัย ศรีนอก มีสาระสำคัญ คือ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาก็คือ การสร้างเครือข่าย ให้มากที่สุดทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมไปถึงทั่วโลก โลกปัจจุบันมีความเจริญรุดหน้าด้าน ความรู้ข้อมูลข่าวสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้โลกมีความซับซ้อนและ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้หลักธรรมทางศาสนาและตีความ พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่มีหลักธรรมคำสอนที่ละเอียดคมภีรภาพยากต่อการเข้าใจง่าย ๆ หากไม่ศึกษาอย่างถี่ถ้วน ถ้าหากขาดข้อมูลแล้วจะไม่ทราบรายละเอียดอย่างชัดเจน ผู้ที่ศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาจำเป็นจะต้อง

(๑๖)

รู้ด้านพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งมิใช่รู้เพียงเปลือก ๆ ให้รู้จักแก่นของพระพุทธศาสนา เพราะคำว่าแก่นก็คือหลักความจริง และหลักความประเสริฐที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบและสั่งสอนให้ผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม

บทความที่ ๖ เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงกับการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” โดย ผศ.ฉวีวรรณ สุวรรณภา ได้อธิบายในสาระสำคัญเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนซึ่งเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นหลัก รวมถึงด้านอื่นๆ ด้วยเช่นเทคโนโลยี อุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อเปิดโลกให้กว้างขึ้น ความพอเพียงนั้นมีความหมายว่า มีกิน มีใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย แต่ความพอเพียงไม่ได้หมายความว่า ไม่มีเก็บ แต่หมายถึงการรู้จักบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างฉลาดให้พอมีพอใช้ก่อนเหลือจึงเก็บเอาไว้เมื่อเราเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนอาจทำให้เรารวยขึ้นโดยไม่ดูความยั่งยืนหรืออาจทำให้เราตกงาน ดังนั้นเราจึงควรยึดถือหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชีวิตที่มีความสุขอย่างยั่งยืน

บทความที่ ๗ เรื่อง “หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ” โดย ผศ.ดร. สุธาทิพงษ์ ศรีวิชัย มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหารเป็นได้ทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยเฉพาะผู้บริหารที่เป็นนักบริหารมืออาชีพนั้นสามารถนำศาสตร์ของการบริหารมาปฏิบัติใช้ให้เกิดเป็นศิลป์ในการบริหาร เมื่อผู้บริหารใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารแล้วองค์กรก็ย่อมจะประสบผลสำเร็จแต่ถ้าต้องการให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนก็ต้องอาศัยการบริหารที่ประยุกต์นำหลักพุทธธรรมมาใช้เพื่อให้เกิดทั้งพระเดชและพระคุณ จนสามารถนำองค์กรของตนและผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่ความสำเร็จขององค์กร จึงมีคำกล่าวที่ว่า เป็นนักบริหารเป็นง่ายแต่เมื่อเป็นแล้วจะทำอย่างไรที่จะทำให้การบริหารงานนั้นประสบความสำเร็จและยั่งยืนตลอดไป นี่คือนักและวิธีการบริหารที่นักบริหารสมัยใหม่จะต้องคิด วิเคราะห์ และนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างสูงสุด

บทความที่ ๘ เรื่อง “รูปแบบของภาวะผู้นำทางการศึกษา” โดย ผศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ อธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำนั้น เป็นภาวะผู้นำที่นำหลักธรรมที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์มีความสุขในการทำงานและสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนให้แก่ชีวิตด้วย เป็นการให้ผู้นำสร้างความศรัทธาและความเชื่อต่อผู้นำและต่อผู้ร่วมไปด้วยกัน จึงเป็นรูปแบบที่สร้างความสมดุลต่อภาวะผู้นำและผู้ตาม ยังเป็นรูปแบบของความเป็นผู้นำทางการศึกษา อาจต้องมีการผสมผสานกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบต่างๆ เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในการนำสถาบันการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

สำเร็จก้าวหน้าและเป็นที่น่าเชื่อถือ ผู้นำทางการศึกษา คือ ผู้นำของผู้ได้บังคับบัญชา นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชน การเป็นผู้นำที่มีความน่าเชื่อถือจะสามารถนำการพัฒนาไปสู่เยาวชน และบุคคลในชุมชนได้

บทความที่ ๙ เรื่อง “การจัดการศึกษาเชิงพุทธในการเรียนรู้แบบใหม่” โดย ผศ.ดร.สินงาม ประโคน อธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงพุทธในการเรียนรู้แบบใหม่พบว่า พระพุทธองค์ทรงมีหลักเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนด้วยกระบวนการศึกษาให้พัฒนาตนเองด้วยหลัก ๓ ขั้นตอน คือ การศึกษาเรื่องศีล การศึกษาเรื่องสมาธิ และการศึกษาเรื่องปัญญา บอกระบวนการปฏิบัติ แต่ละขั้นตอนต้องมีหลักการ วิธีการครบวงจรในการเรียนรู้ คือ ปรโตโมหะ อาศัยการเรียนรู้จากคนอื่น และ โยนิโสมนสิการ คิดไตร่ตรองได้ด้วยตนเอง ที่สุดของการศึกษาเกิดปัญญาเข้าใจความจริงของโลก รู้เท่าทันการแปลงของสังคมและโลก ชีวิตก็มีความสุขตามหลักพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ตามฐานะของตน

บทความวิจัยที่ ๑๐ เรื่อง “การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษด้วยวรรณกรรมล้านนาของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่” โดย ผศ.ดร.สำราญ ชันสำโรง ผู้เขียนได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษด้วยวรรณกรรมล้านนาของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ โดยเน้นเฉพาะเรื่องการเขียนและการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษและได้สร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนิสิต เพื่อเป็นการเชื่อมต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นให้นิสิตได้เรียนรู้วรรณกรรมล้านนา โดยอาศัยกระบวนการเขียนและแปล

บทความที่ ๑๑ เรื่อง “การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑” โดย ผศ.ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์ มีสาระสำคัญคือ การใช้เทคโนโลยีเครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อปฏิรูปทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ มีระดับการนำไปใช้ในลักษณะสื่อเสริม คือ นอกจากเนื้อหาที่ปรากฏในลักษณะ แล้ว ผู้เรียนยังสามารถศึกษาเนื้อหาเดียวกันนี้ในลักษณะอื่น ๆ ในลักษณะเพิ่มเติมจากวิธีการสอนในลักษณะอื่น ๆ เช่น นอกจากการบรรยายในห้องเรียนแล้ว ผู้สอนยังออกแบบเนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน ในลักษณะแทนที่การบรรยายในห้องเรียน ผู้เรียนจะต้องศึกษาเนื้อหาทั้งหมดออนไลน์ในปัจจุบันสามารถช่วยในการถ่ายทอดเนื้อหาได้ใกล้เคียงกับการสอนจริงของครูผู้สอนโดยสมบูรณ์ได้

(๑๘)

บทความวิจัยที่ ๑๒ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำบาลีสันสกฤตในภาษาไทย” โดย อาจารย์อดุลย์ คนแรง งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เปรียบเทียบความหมายของคำบาลีสันสกฤตในพจนานุกรมบาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ พ.ศ. ๒๕๓๓ กับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำบาลีสันสกฤตในภาษาไทย มีการเปลี่ยนความหมายทั้งแคบเข้า กว้างออกและย้ายที่ และมีความหมายเปลี่ยนจากรูปธรรมเป็นนามธรรม หรือจากนามธรรมเป็นรูปธรรมอีกด้วย

บทความที่ ๑๓ เรื่อง “พุทธศาสนากับการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด” โดย สายรุ้ง ปุบุผาพันธ์ ได้อธิบายในสาระสำคัญเกี่ยวกับนำหลักพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของส่วนผสมทางการตลาดจะทำให้การตลาดบนโลกใบนี้เป็นการตลาดสีขาว เป็นการตลาดอันงดงาม อย่างไรก็ตาม การตลาด กลยุทธ์น้ำใสสีขาว White Ocean Strategy ส่งเสริมการตลาดเชิงบวกที่เป็นมิตรกับคนและสิ่งแวดล้อมแล้ว ไม่ส่งเสริมการตลาดเชิงลบที่เป็นศัตรูต่อคนและสิ่งแวดล้อมหรือทางพุทธศาสนา เรียกว่า “หนทางแห่งความเสมอ” ดังนั้นในฐานะที่เป็นชาวพุทธจะต้องคำนึงถึงหลักของความสุขจริงใจต่อกันไม่เอาเปรียบผู้บริโภคร่างครัดในหลักของคำว่าสุจริตซึ่งจะส่งผลต่อความร่มเย็นในสังคมสืบต่อไปตราบนานเท่านาน

บทความที่ ๑๔ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามแนวพุทธของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ” โดย อภิษฎา ศรีเครือตง, รศ.ดร.อภินันท์ จันตะนี, ผศ.ดร.สุรพล สุขะพรหม ได้อธิบายในสาระสำคัญเกี่ยวกับนำหลักพระพุทธศาสนาประยุกต์ ในภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยตั้งประเด็นคำถามตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในหลายด้าน เช่น สภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ พฤติกรรมความเป็นผู้นำ การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องต่อการเป็นผู้นำ ภาวะความเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะเฉพาะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสตรี ต้องมีบุคลิกดี มีความโดดเด่นเป็นคนจริงใจ อ่อนน้อม มีคุณธรรมจริยธรรม มีเมตตาสูง มีการวางตัวเหมาะสม มีความสามารถ มีสติปัญญาดี มีการตัดสินใจดี มีวิสัยทัศน์ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีทักษะทางสังคม และต้องเป็นคนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีด้วย

สำหรับรายละเอียดบทความทั้งหมดนี้ ผู้ใฝ่รู้ต่อการศึกษาสามารถค้นหาอ่านได้จากบทความดังกล่าวได้ในหนังสือฉบับนี้.

บทบาทพุทธศาสตร์บัณฑิตต่อสังคม

ภาพย้ง ๑๖

มวลเหล่าพุทธศาสตร์บัณฑิต	ใฝ่รู้ใฝ่คิด
นำจิตวิญญาณสังคค	
ขับเคลื่อนโครงการอุดม	นานาน่าชม
สมเจตนารมณั้มหาจุฬาฯ	
อาทิเช่น โครงการบรรพชา	สามเณรแก้วกล้า
คราวเมื่อฤดูร้อนสอนธรรม	
เพื่อเสริมสนับสนุนกิจกรรม	เยาวชนแนะนำ
ธรรมมาประยุกต์ใช้ชีวิต	
ล้อมรั้วด้านภัยเสพติด	พัฒนากระบวนคิด
ต่อยอดความรู้สร้างสรรค์	
อีกหนึ่งโครงการสำคัญ	โถมแรงแข่งขัน
อาสาพัฒนาชาวเขา	
เพื่อเผยแผ่ธรรมล้าเนา	กลุ่มคนชนเผ่า
ซาบพจนั้รธรรมพระสัมมา	
อนุรักษั้ขุมภูมิปัญญา	ใ้การศึกษา
พิทักษั้จารีตประเพณี	
อีกหนึ่งโครงการดีดี	อาสาพาที่
เติมปัญญาใ้สังคค	
บำเพ็ญประโยชน์เหมาะสม	ชุมชนนิยม
สมฐานที่พึงทางใจ	
พร้อมเป็นปราชญ์บัณฑิตใหม่	วิสัยทัศน์ไกล
รุ่งโรจน์โชติช่วงชัชวาล	
บทบาทพุทธศาสตร์มหาศาล	เสริมสร้างสมัครสมาน
สานสันติสุขสู่ประชา	

(๒๐)

ศุภวารประทานปริญญาฯ ขอไต่รรัตนา
อวยท่านประสิทธิ์วิศิษฐ์ผล
ปราศโรคโรคาพาฬมารผจญ พละพหฬ
สุขเกษมเปรมบุญคุณธรรม ฯ

ขอแสดงความยินดีกับบัณฑิตทุกท่าน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
(นายชำนาญ เกิดชื่อ : ประพันธ์)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำปรารภ	(๓)
ถ้อยแถลง	(๕)
บทบรรณาธิการ	(๗)
บทบาทพุทธศาสนาบัณฑิตต่อสังคม	(๑๙)
ภาควิชาการ / ภาษาไทย	
ตอนที่ ๑ พระพุทธศาสนาและปรัชญา	
ธรรมเทศนา รัชมัญญูธรรมา พุทธมณฑล ปุณณสิขากถา	๑
พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.	
วิพากษ์พุทธปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระแสอาเซียน	๒๕
พระราชวรเมธี (ประสิทธิ์ พุทธิศรี), ดร.	
อานิสงส์ของการบริจาควัยวะตามหลักพระพุทธศาสนา : กรณีการบริจาคไต	๕๑
พระศรีคัมภีร์ญาณ (สมจินต์ สมมาปัญญา), รศ.ดร.	
มหาสุบินชาดกกับปรากฏการณ์ในสังคมไทย สังคมโลก	๖๕
พระเทพปริยัติเมธี (สฤษฏี สิริธโร), ผศ.ดร.	
ความสามัคคี สุขาสังฆัสสะ สามัคคี ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะ นำมาซึ่งความสุข	๗๕
พระเมธีธรรมจารย์ (ประสาร จันทสาโร)	
ตัวแบบวิถีชีวิตว่าด้วยพุทธบูรณาการและพุทธสหวิทยาการ	๘๑
พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ.ดร.	
พระพุทธศาสนากับศิลปะนวัตกรรม	๑๐๗
พระครูสิริรัตนานุวัตร (ทวี ฐานวโร), รศ.ดร.	
ทัศนะว่าด้วยระบบการปกครองที่ดี	๑๑๗
พระมหากฤษณะ ตรุโณ, ผศ.ดร.	
การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดธรรมราชาตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	๑๒๗
พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรดร ธีรธมฺโม), ผศ.ดร.	

(๒๒)

แนวคิดพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารจัดการองค์การที่ดีอย่างมีเสถียรภาพ พระมหาวิจิตต์ ธีรวิโส, ผศ.ดร.	๑๓๙
หลักศูนยตา: แนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่สะท้อนให้เห็นความงาม พระมหาทวิ มหาปญโญ (ละลง), ผศ.ดร.	๑๕๙
คุณธรรมจริยธรรมกับผู้บริหารการศึกษา พระมหาสมบุญ สุธมโม, ดร.	๑๖๗
ศึกษาวิเคราะห์บทบาทสตรีทางการบ้านการเมือง ตามมาตรฐานของพุทธธรรม : กรณีศึกษาพระพุทธดำรัสในกัมโพชสูตร ศาสตราจารย์พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ	๑๗๙
พระพุทธศาสนาและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของชาวพุทธในศรีลังกา รศ.ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร	๑๙๕
จะรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคงไว้ได้อย่างไร อาจารย์สนธิ ไชยวงษ์คต	๒๐๕
การพัฒนาพฤติกรรมตามหลักภาวนา ๔ รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม	๒๓๑
พุทธศาสตร์กับประสิทธิภาพการศึกษา รศ. พูนทรัพย์ เกตุวีระพงศ์	๒๔๙
พระไตรปิฎก ต้องศึกษา ; อรรถกถา ต้องสืบค้น รศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร	๒๖๕
การศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียน ผศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปุ่	๒๗๕
ทำไมจึงต้องมีการจัดระเบียบสังคม ผศ.ดร.ดิเรก นุ่นกล้า	๒๘๗
เหตุการณ์ที่สำคัญในชีวิต ผศ.รวีโรจน์ ศรีคำภา	๒๙๕
การศึกษาบุญมหาชาติ(พะเหวด) กับการเสริมสร้างจริยธรรมทางสังคม ผศ.ปัญญา จำปารักษ์	๓๐๗

(๒๓)

แบบอย่างความเป็นผู้นำที่พึงประสงค์	๓๑๙
ผศ.กฤษนันท์ แสงมาศ	
การพัฒนาตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา	๓๓๗
ผศ.มัน เสือสูงเนิน	
ข้อคิดคติธรรมจากม้าป่าเมเมีย	๓๔๗
นายสุชญา ศิริธัญญาร	
ตอนที่ ๒ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	
ทฤษฎีการบริหาร	๓๕๗
พระสุวรรณเมธาภรณ์ (ขุนทอง สุวณณเมธ), ผศ.	
การเติบโตของเศรษฐกิจ	๓๖๗
พระครูปริมาณุรักษ์ (ประสิทธิ์ ชูรสิทฺธิ), รศ.ดร.	
การบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายในวัดเพื่อสังคม	๓๘๑
พระมหาสหัส จิตสาโร, ผศ.	
การจัดการเรียนการสอนสาขาภาษาไทยโดยใช้โครงงาน	๓๙๑
ผศ.เกียรียงศักดิ์ พลอยแสง	
กระบวนการพระพุทธศาสนากับแนวคิดการผสมผสานในสังคมไทย	๔๑๑
ผศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	
เศรษฐกิจพอเพียงกับการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	๔๒๓
ผศ.ฉวีวรรณ สุวรรณภา	
หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ	๔๔๓
ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย	
รูปแบบของภาวะผู้นำทางการศึกษา	๔๕๑
ผศ.ดร.อินฉา ศิริวรรณ	
การจัดการศึกษาเชิงพุทธในการเรียนรู้แบบใหม่	๔๕๙
ผศ.ดร.สิน งามประโคน	

(๒๔)

การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษด้วยวรรณกรรมล้านนาของนิสิต ผศ.ดร.สำราญ ชันสำโรง	๔๖๙
การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ผศ.ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์	๔๘๑
การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำบาลีสันสกฤตในภาษาไทย นายอดุลย์ คนแรง	๔๙๓
พุทธศาสนากับการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด สายรุ้ง บุบผาพันธ์ นิสิตปริญญาเอก สาขารัฐประศาสนศาสตร์	๕๑๓
รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามแนวพุทธของผู้บริหารสตรี ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ดร. อภิษฎา ศรีเครือตง	๕๒๕
ภาคผนวก	
การวางแผนโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน	๕๕๕
โครงการสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจประจำภาค ประจำปี ๒๕๕๗	๕๘๗
คณะกรรมการฝ่ายจัดสัมมนาทางวิชาการ	๖๒๘
คณะกรรมการฝ่ายจัดทำสูจิบัตรและสารนิพนธ์	๖๓๐

ภาควิชาการ

ตอนที่ ๑

พระพุทธศาสนาและปรัชญา
